

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 03 kwietnia 2024 r.
Znak sprawy: DEJ.jn.058.1.2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: Interpelacji Grzegorza Rusieckiego nr 1877 w sprawie jakości, pochodzenia, znakowania produktów oraz marż na produkty w hiper oraz supermarketach na terenie Polski

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z Interpelacją Pana Posła Grzegorza Rusieckiego nr 1877 w sprawie jakości, pochodzenia, znakowania produktów oraz marż na produkty w hiper oraz supermarketach na terenie Polski przekazuję poniższe wyjaśnienia na zadane pytania.

1. Jak polski rząd planuje walczyć z nieprawidłowym znakowaniem pochodzenia produktów?
2. Jak polski rząd planuje wspierać i mocniej propagować w sklepach produkty pochodzenia polskiego?
3. Czy polski rząd widzi możliwość rozwiązania problemu związanego z niską marżą i zyskiem przy sprzedaży produktów przez rolników?

Ad.1

Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno- Spożywczych (IJHARS) podległa Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi w ramach urzędowej kontroli żywności chroni interesy konsumentów prowadząc stały nadzór nad jakością handlową artykułów rolno-spożywczych na różnych etapach obrotu, realizując strategię „od pola do stołu”. Systematycznie prowadzone są kontrole żywności oferowanej do sprzedaży

konsumentowi finalnemu, obejmujące aspekty jakości handlowej, tj. ocenę organoleptyczną, badania fizykochemiczne oraz prawidłowość oznakowania. Szczególnie istotnym elementem czynności kontrolnych jest weryfikacja kraju pochodzenia produktu prowadzona każdorazowo podczas kontroli realizowanych w sklepach, w tym w super i hipermarketach. Jednym z działań podejmowanych cyklicznie przez IJHARS między innymi podczas sezonu letniego, jest kontrola świeżych owoców i warzyw, w ramach której oprócz aspektów jakościowych weryfikowane jest oznakowanie w zakresie pochodzenia produktu. Wymóg ten weryfikowany jest również w trakcie kontroli jakości handlowej innych produktów np. wybranych gatunków mięsa, wina, oliwy z oliwek czy też miodu. W przypadku wniosków konsumenckich dotyczących wątpliwości co do poprawności oznakowania krajem pochodzenia produktów spożywczych, Inspekcja JHARS podejmuje działania doraźne w celu zweryfikowania informacji umieszczanych na etykietach. Jako istotny element systemu gwarantowania jakości żywności wprowadzanej do obrotu, na bieżąco realizowane są graniczne kontrole jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych przywożonych z krajów trzecich. Obecnie, w związku ze wzmożonym importem, IJHARS zareagowała wzmocnieniem granicznej kontroli importowanych artykułów rolno-spożywczych na wschodzie Polski, na których pracownicy WIJHARS prowadzą kontrole przez 24 godziny, 7 dni w tygodniu. Ważną składową działalnością IJHARS jest prowadzenie rzetelnej polityki informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przepisów i wymagań dotyczących jakości handlowej, w tym znakowania produktu krajem pochodzenia, kierowanej zarówno do producentów, jak i konsumentów. Inspektorzy w trakcie regularnych kontroli informują przedsiębiorców oraz innych uczestników rynku rolno-spożywczego o obowiązujących przepisach dotyczących jakości handlowej, tym samym zwiększając ich świadomość w zakresie odpowiedzialności ponoszonej za produkty wprowadzane na rynek żywnościowy. W przypadku stwierdzonych nieprawidłowości inspektorzy korzystają z narzędzi sankcyjnych przewidzianych w przepisach.

Ad.2

Polska jest wiodącym producentem żywności, w tym przede wszystkim owoców (jabłka, maliny, czarne porzeczki, borówki), mięsa (drób, wieprzowina), przetworów mlecznych oraz pieczarek. Na europejskim rynku Polska, jest 6. największym producentem żywności. Polskie produkty są obecne na europejskich półkach sklepowych. Jednocześnie można zaobserwować wzrost zainteresowania Polaków produktami wyprodukowanymi przez

polskich przedsiębiorców. Przy swoich wyborach zakupowych coraz większą uwagę zwracają na jakość i pochodzenie. Poszukują świeżej żywności, wyprodukowanej w danym rejonie przez lokalnych rolników, gdzie nie ma długich łańcuchów dostaw i pośredników. Sieci handlowe mają świadomość ogromnej wartości jaką jest obecność produktów krajowych i regionalnych w sklepie. To nie tylko działanie ukierunkowane na zwiększenie i urozmaicenie asortymentu aby spełnić rosnące oczekiwania rynku, ale również aby zyskać przewagę konkurencyjną i polepszyć swój wizerunek w oczach klientów. Duże sieci handlowe same w oficjalnych komunikatach informują o sprzedaży artykułów rolno-spożywczych pochodzących od polskich producentów. Według danych Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji (POHID) udział w sprzedaży produktów pochodzenia polskiego w sklepach wielkopowierzchniowych w odniesieniu do np. mięsa to ponad 96%, przetworów mięsnych 98%, mleka i produktów mlecznych 97%, jaj 97%, warzyw i owoców 76%.

Oczywiście, intencją MRiRW jest aby taka współpraca jeszcze bardziej się rozwijała i aby w sklepach oferowano więcej polskich, lokalnych produktów. Jednak dobór środków zapewniających realizację tego celu powinien być wypracowany i uzgodniony zarówno z przedstawicielami producentów rolnych jak i przedstawicielami handlu.

Z dniem 1 stycznia 2017 r. weszły w życie przepisy ustawy⁽¹⁾ odnoszącej się do dobrowolnego znakowania środków spożywczych informacją PRODUKT POLSKI

Przepisy te dały możliwość producentom wyróżniania na rynku **produktów wyprodukowanych w Polsce z polskich surowców** poprzez oznakowanie ich informacją PRODUKT POLSKI bądź znakiem zawierającym taką informację.

Znakowanie tą informacją nie wymaga żadnej rejestracji. Logo PRODUKT POLSKI można pobrać bezpłatnie ze strony internetowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Przepisy ustawy określiły jednolite kryteria dotyczące dobrowolnego umieszczania informacji PRODUKT POLSKI.

Produkty muszą być **wyprodukowane z surowców wytworzonych na terenie Polski** z tym, że **w produktach przetworzonych dopuszcza się użycie importowanych składników (np. przypraw, bakalii) w ilości do 25% masy tych produktów**, jednakże pod warunkiem, że składniki takie nie są wytwarzane w kraju.

Oznakowanie PRODUKT POLSKI jest informacją o polskim pochodzeniu produktu i surowców z których został wyprodukowany.

Konsumenci oczekują możliwości rozpoznania produktów wyprodukowanych w Polsce z krajowych surowców. Chcą wspierać polskich rolników, przez swoje codzienne wybory zakupowe. Opracowane przez Ministerstwo zasady stosowania oznakowania żywności informacją PRODUKT POLSKI wychodzą naprzeciw tym oczekiwaniom.

W marcu br. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi rozpoczęło kolejną edycję ogólnopolskiej kampanii dotyczącej oznaczenia PRODUKT POLSKI. Działania w ramach kampanii prowadzone są dwutorowo. Z jednej strony edukujemy konsumentów w zakresie oznaczenia PRODUKT POLSKI, z drugiej zaś informujemy rolników i producentów na temat możliwości i warunków niezbędnych do znakowania swoich wyrobów biało-czerwonym oznaczeniem PRODUKT POLSKI.

Działania informacyjno-edukacyjne skierowane do konsumentów prowadzone są pod hasłem #KupujŚwiadomie PRODUKT POLSKI. Ideą prowadzonej kampanii jest edukacja społeczeństwa w zakresie wagi i znaczenia własnych, podejmowanych codziennie decyzji zakupowych dla funkcjonowania gospodarki i wspierania krajowego rolnictwa. Zachęcamy do zwracania uwagi na informacje zawarte na etykietach produktów spożywczych, w tym w odniesieniu do kraju pochodzenia.

Jednocześnie kampania to działania informacyjne skierowane do rolników i producentów. Znak PRODUKT POLSKI to dla nich możliwość wyróżnienia na sklepowej półce produktów wytworzonych w Polsce na bazie polskich surowców. Zamieszczanie tego oznaczenia nie wymaga żadnej rejestracji, a dla nabywców jest to czytelny sygnał o pochodzeniu wyrobu.

Ad.3

Problem marż cenowych w Polsce ma duże znaczenie ze względu na większe rozdrobnienie zarówno produkcji rolniczej, a także znacznie niższy niż w innych krajach członkowskich UE stopień powiązań w ramach łańcuchów marketingowych.

Rozdrobnienie produkcji rolnej niesie ze sobą istotne reperkusje dla producentów rolnych. Wysokie ceny detaliczne, nie oznaczają zawsze, że producenci rolni na równi z sieciami handlowymi partycypują w sprawiedliwym podziale marż. Pojedynczy rolnik jako podmiot gospodarczy jest jednostką małą dla silnego i skonsolidowanego otoczenia handlowo-produkcyjnego. W obliczu tych tendencji funkcjonowanie i wypracowywanie zysków przez producentów rolnych niezależnie od sytuacji rynkowej jest bardzo trudne. Z braku jedności, współpracy i porozumienia między producentami rolnymi korzystają, zamiast rolników, pośrednicy, przejmujący dużą część dochodów ze sprzedaży produkcji rolnej. Stąd konieczna jest współpraca rolników i tworzenie wspólnych struktur gospodarczych w postaci grup producentów rolnych i organizacji producentów, spółdzielni. Działanie w grupie zwiększy ich pozycję rynkową oraz wpływ na określenie warunków i realizację umów. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi poprzez różne mechanizmy wsparcia stale zachęca producentów rolnych do zrzeszania się.

Niewątpliwie również skracanie łańcucha dostaw zapewnienia rolnikom zbyt i uzyskanie odpowiednich marż ze sprzedaży swoich produktów. Ze względu na mnogość rozwiązań i korzyści wynikających z krótkich łańcuchów wartości, w resorcie rolnictwa podjęto szereg inicjatyw, które przyczyniają się do rozwoju krótkich łańcuchów dostaw. Polscy rolnicy mogą korzystać z ułatwień w sprzedaży i produkcji żywności w ramach kilku form działalności, takich jak: sprzedaż bezpośrednia produktów pochodzenia zwierzęcego, dostawy bezpośrednie środków spożywczych pochodzenia niezwierzęcego, rolniczy handel detaliczny (RHD) oraz działalność marginalna, lokalna i ograniczona, rzeźnie rolnicze.

Ponadto w przepisach krajowych wprowadzono preferencje podatkowe dla rolników produkujących żywność na małą skalę, zwłaszcza tych, którzy działają w ramach RHD.

Od 1 stycznia 2022 br. wprowadzono również zapisy, które obligują gminy do wyznaczenia w piątki i soboty miejsc do prowadzenia handlu przez rolników produktów wytworzonych w ich gospodarstwie rolnym. Ponadto w tych dniach rolnicy zwolnieni są z opłat targowych.

W ramach PROW na lata 2014-2020 realizowane było wsparcie w zakresie działalności przetwórczej w ramach RHD i tzw. małego przetwórstwa. Również w ramach Krajowego Planu Odbudowy realizowane są działania na rzecz dywersyfikacji i skracania łańcucha dostaw produktów rolnych i spożywczych oraz budowy odporności podmiotów uczestniczących w łańcuchu (budżet ponad 1,2 mld euro).

Z wyrazami szacunku

z. up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Stefan Krajewski

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/

Podstawa prawna:

(1) ustawa z dnia 4 listopada 2016r. o zmianie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz.U. 2016 poz. 2007r.)

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów